

Rasmussenin enkefaliitti

Rasmussenin enkefaliitti on erittäin harvinainen vaikean epilepsian aiheuttaja, joka alkaa yleensä lapsuusiässä. Enkefaliitti tarkoittaa aivotulehdusta. Rasmussenin enkefaliitissa aivokudoksesta ei löydy viruksia tai bakteereita, vaan aivokudoksessa käynnistyy tuntemattomalla tavalla hidas tulehdusreaktio, joka vaurioittaa vain toista aivopuoliskoa. Oireena tästä hitaasti etenevästä tulehduksesta ovat tiheät epileptiset kohtaukset ja vähitellen heikkenevä sairaan aivopuoliskon toiminta, joka näkyy erityisesti vastakkaisen puolen jalan ja käden toiminnan huononemisena ja oppimisvaikeuksina. Onneksi terve aivopuolisko pystyy kompensoimaan ja ottamaan tarvittaessa monia toimintoja, kuten puheen säätelyn, vähitellen kokonaan hoitaakseen.

Rasmussenin enkefaliitissa epilepsialääkkeet tehoavat kohtauksiin usein huonosti. Epilepsialääkityksen ohella käytetään tulehdusta rauhoittavia lääkityksiä, jotka pysäyttävät tulehduksen jopa pysyvästi osalla potilaista. Niiden kohdalla, joilla tulehdus etenee ja kohtaukset jatkuvat lääkityksestä huolimatta, harkitaan leikkaushoitoa. Leikkauksessa, eli ns. hemisferotomiassa, katkaistaan sairaan aivopuoliskon yhteydet muuhun aivokudokseen. Leikkauksen jälkeen tulehdus jatkuu sairaassa aivopuoliskossa arpeuttaen sen vähitellen kokonaan, mutta ei enää aiheuta kohtauksia, eikä pahenna oppimisvaikeuksia. Vaikka potilailla on jo ennen leikkausta toispuolihalvaus, se usein korostuu leikkauksessa. Kohtausten loppuminen leikkauksen avulla pitkällä tähtäimellä parantaa henkilön selviytymistä ja liikuntakykyä.

Rasmussenin enkefaliittia sairastavat lapset ja nuoret voivat tarvita fysioterapiaa ja toimintaterapiaa toimintakykynsä ylläpitämiseen toispuolihalvauksen edetessä ja erityisesti mahdollisen leikkauksen jälkeen. Usein lapset tarvitsevat myös tukitoimia oppimisvaikeuksien vuoksi. Lasten ja nuorten itsenäistä selviämistä ja perheiden jaksamista tukevat toimet ovat tarpeen.

Teksti: Lasten neurologian erikoislääkäri Liisa Metsähonkala 2.7.2013